

Česká republika

Česká školní inspekce

Pražský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Speciální mateřská škola Sluníčko, Praha 5, Deylova 3

Deylova 3, 150 00 Praha 5

Identifikátor školy: 610 350 676

Termín konání orientační inspekce: 2003-06-05

Čj.:	010 0448/03-1505
Signatura:	oa5rw532

CHARAKTERISTIKA SPECIÁLNÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY

Zřizovatelem Speciální mateřské školy Sluníčko je Hlavní město Praha, Mariánské náměstí 2, 110 01 Praha 1. Zřizovací listina i Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení jsou v souladu ve stanovení názvu školy i právní formy. Škola je od 1. ledna 2000 příspěvkovou organizací s právní subjektivitou. Kapacita Speciální mateřské školy (SMŠ) je 74 dětí. Počet zapsaných dětí v šesti třídách stanovenou kapacitu nepřevyšuje. Součástí SMŠ je Speciální pedagogické centrum.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční a kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek výchovně-vzdělávací práce mateřské školy
- materiálně-technických podmínek výchovně-vzdělávací práce
- průběhu a výsledků výchovně-vzdělávací práce v mateřské škole

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ PRÁCE MATEŘSKÉ ŠKOLY

Předškolní vzdělávání ve speciální mateřské škole realizuje včetně ředitelky 13 učitelek. Vyjma ředitelky pouze jedna učitelka splňuje podmínku odborné a pedagogické způsobilosti a jedna, absolventka vyšší odborné školy, aktuálně studuje vysokou školu příslušného směru. Šest učitelek splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro běžnou mateřskou školu, nemají však vzdělání rozšířené studiem speciální pedagogiky. Čtyři učitelky nemají pedagogické vzdělání. Sbor není stabilizovaný, dochází v něm k častým obměnám, dlouhodobě se nedaří naplnit jej kvalifikovanými pedagogy. Od minulé inspekce nedošlo v této oblasti k pozitivnímu posunu. Organizace služeb učitelek je sestavena s ohledem na potřeby dětí, učitelky se překrývají již v dopoledních hodinách, pouze scházení dětí v jednom pavilonu nevyhovuje, protože do osmi hodin jsou dvě třídy pohromadě. Nedostatkem je i nenaplňování přímé vyučovací povinnosti ředitelkou (do května 2003).

Škola disponuje dostatkem aktuální odborné literatury, která je ve třídách volně k dispozici. Většina učitelek si dále rozšiřuje své vzdělání navštěvováním vzdělávacích kurzů organizovaných pedagogickým centrem a dalšími akreditovanými institucemi. Všechny učitelky bez speciálně pedagogického vzdělání absolvovaly alespoň minimální vzdělávací kurzy v této oblasti. Ředitelka zařízení další vzdělávání podporuje, škola hradí náklady vybraných akcí. V rámci metodické práce ve školním roce 2002/2003 proběhla interní metodická akce týkající se budoucí práce podle rámcového vzdělávacího programu. Členky pedagogického sboru nahrazují nedostatek OPZ vysokou schopností empatie i nadšením pro práci s dětmi. Organizační a provozní záležitosti řeší ředitelka pravidelně, funkčním způsobem se zástupci pedagogů z jednotlivých pavilonů.

Organizační a metodické řízení pedagogů má však i významné nedostatky : Ředitelka se zaměřuje především na koncepční činnost a aktuální práci v oblasti materiálně-technických a provozních podmínek. Své pravomoci v oblasti metodického řízení pedagogických pracovníků neformálním způsobem delegovala na svou zástupkyni. Toto opatření je však vzhledem k jiným pracovním a studijním povinnostem zástupkyně nefunkční. Především v návaznosti na minimální hospitační a kontrolní činnost ředitelky a autoritativní způsob rozhodování je tato

oblast organizační struktury školy jedním ze zdrojů komunikačních problémů mezi pedagogy a vedením MŠ.

Rezervy má i uvádění a péče o začínající a neaprobované učitele. Např. uvádění začínající učitelky do praxe bylo delegováno na zkušenější kolegyni (bez OPZ). Tato však byla v době inspekce nemocná, začínající učitelce bylo navíc v téže době nevhodně přiděleno vedení praktikantky, studentky střední pedagogické školy.

Styl řízení ředitelky je autoritativní, vedení se nedaří vytvářet na pracovišti pozitivní mezilidské vztahy a motivovat kolektiv pedagogů ve stanoveném organizačním rámci k angažované spolupráci na uskutečňování jím stanovených cílů. V době inspekce byly charakteristickým rysem zařízení vyhocené osobní i pracovní vztahy mezi větší částí sboru a vedením.

Personální podmínky speciální mateřské školy jsou především v návaznosti na chybějící OPZ většiny učitelek a problematické mezilidské vztahy pouze vyhovující.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ PRÁCE

Mateřská škola sídlí v účelové budově se zahradou, která byla pro provoz běžné mateřské školy otevřena v roce 1976 a byla původně trojtřídní. Od roku 1990 zde ředitelka systematicky buduje podmínky pro péči o děti se speciálními potřebami. Původní velké prostory byly nápaditě upraveny na šest menších tříd, přičemž sociální zařízení je vždy pro dvě třídy společné. Celá budova je pouze přízemní, jednotlivé třídy, ředitelna, pracovny SPC a školní jídelna jsou propojeny dlouhou chodbou. Ve školní jídelně se děti stravují postupně nebo maximálně dvě až tři třídy současně. Na třídy navazují kryté terasy, které škola využívá k různým činnostem. Všechny třídy jsou velmi zajímavé jak po stránce uspořádání nábytku, tak po stránce barevného řešení, výzdoby apod. Prostorově však nejsou zcela shodné, některé mají poněkud horší podmínky pro spontánní pohyb dětí. Od poslední inspekce v roce 2000 proběhla rekonstrukce rozvodů vody a umývárny v pavilonu A, vyměněny byly vnitřní dveře a zahradní vrátka. Přesto zůstává problém výskytu plísně (zdi, které oddělují třídy od teras) a v současné době probíhá velká oprava střechy. Zahrada, která školu obklopuje, má dostatek vzrostlé zeleně, zajímavých herních prvků a působí svěžím dojmem.

Třídy jsou bohatě zásobeny hračkami, herními doplňky, pomůckami, hudebním nástroji i sportovním náčiním. Většina hraček je dětem dostupná, protože je uložena v otevřených policích, kontejnerech apod. Speciální pomůcky jsou však uloženy spíše v kabinetech či uzavřených skříních, takže je děti nemohou běžně používat při spontánních činnostech.

Ředitelka školy věnuje velkou pozornost obnově materiálně-technického zázemí školy a daří se jí budovat osobitý ráz celého prostředí. Poněkud méně pozornosti věnovala využívání speciálních pomůcek určených pro rozvoj dětí s postižením.

Materiálně-technické podmínky jsou velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ PRÁCE V MATEŘSKÉ ŠKOLE

Realizace výchovně-vzdělávacího programu

Ředitelka zpracovala pro letošní školní rok „Roční plán školy“, který stanoví rámcové cíle především v oblasti organizační, cíle vzdělávacího procesu jsou pouze tematicky nastíněny. Záměry byly podrobněji učitelkám předloženy na zahajovací pedagogicko-provozní poradě. Plánování má nízkou efektivitu, dílčí cíle pro celkový chod speciálního předškolního zařízení stanoveny nejsou včetně řízení a kontroly. Učitelky vytvářejí ve třídách týdenní tematické plány, forma zpracování většinou dodržuje již nefunkční rozdělení vzdělávacích oblastí do jednotlivých výchovných složek s důrazem na plnění úkolů. Denní přípravy s formou plánů korespondují, některé učitelky však jejich pojetí přizpůsobují současným požadavkům na průběh vzdělávacího procesu v mateřských školách.

Individuální vzdělávací programy jsou propracované a funkční. Stanovují konkrétní střednědobé i krátkodobé cíle a jsou prováděna pravidelná vyhodnocování jejich plnění.

Ve vedení povinné i dílčí dokumentace má ředitelka vytvořený systém a řád. Způsob plánování se odráží i ve způsobu zápisů denních činností v přehledech výchovné práce. Uváděné činnosti však vykazují tematickou návaznost i rovnoměrné rozdělení výchovných oblastí.

Kontrola naplňování výchovně vzdělávacích cílů není prokazatelně realizována. Učitelky nejsou vedeny k autoevaluaci, na pedagogických poradách nebyly obecně řešeny výsledky vzdělávacího procesu, frekvence hospitační činnosti byla v letošním školním roce velice nízká, ředitelka uskutečňovala kontrolní činnost především krátkými orientačními vstupy a kontrolou dokumentace. Závěry z kontrolní činnosti byly orientovány směrem k dodržování pracovního řádu, nikoliv směrem ke vzdělávacímu procesu. Rozbor pedagogické činnosti, uskutečněný v průběhu inspekce přitom prokázal schopnost metodického vedení ředitelky i její erudici v odborné oblasti.

Výchovně-vzdělávací program speciální mateřské školy je i přes formální nedostatky realizován v souladu s obecnými cíli předškolní výchovy. Výrazné nedostatky jsou v realizaci kontroly výchovně vzdělávacích cílů.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávací práce

V průběhu orientační inspekce byly provedeny hospitace ve všech šesti třídách.

Spontánní a řízené činnosti

Hry se rozvíjely postupně v průběhu scházení dětí. Většinou za partnerské účasti učitelek, které nabízely hračky a pomůcky. Děti měly k dispozici dostatek běžných hraček. Nabídka speciálních pomůcek rozvíjejících schopnosti dětí však byla v rámci spontánních činností minimální. Ve druhém pavilonu byly skupiny dětí poměrně nízké (5,4), takže hry probíhaly převážně v těchto skupinkách. Některé děti se společné hry neúčastnily (těm se později věnovaly další učitelky individuálně), ale i přes občasný pláč jednoho z nich bylo vidět, že ostatní děti jejich problémy respektují. Společná hra měla především charakter vzájemného verbálního kontaktu, děti nad ilustracemi s učitelkou spontánně vyprávěly své zážitky z podobných situací. Tato zpočátku spontánní činnost přešla v přirozeně navozené učení, ve kterém učitelka dokázala využít situace, zájmu dětí i jejich chuť hovořit. Další spontánní činnost následovala až po svačině a měla již více konstruktivní charakter.

V sousední třídě učitelka navodila po svačině řízenou činnost v návaznosti na divadelní představení, konané předešlý den. Využila situace (zrnko z pomeranče) a podnětnými otázkami ověřila, zda si děti téma zapamatovaly. Aplikace vzniku života na vývoj rostliny děti zaujala, zpočátku se aktivně verbálně projevovaly, další část již byla statická, s převahou mluvního projevu učitelky. Kladem byla vstřícnost učitelky vůči touze dětí po pohybu (společně si zahrály rušnou pohybovou hru), nedostatkem z hlediska hygieny pak volba prostředí pro hru (nevyužívaná chodba s vyřazeným nábytkem). Následující spontánní činnosti plynule přecházely v didaktickou řízenou hru, neboť se do původně individuální činnosti učitelky s jedním dítětem postupně zapojily téměř všechny děti (učitelka pochvalou a povzbuzováním dokázala podpořit jejich sebedůvěru).

V obou třídách byla pozitivním prvkem jednota a spolupráce obou učitelek ve třídě, vzájemná podpora i tolerance (vedoucí úlohu má vždy učitelka na ranní službě, druhá jí doplňuje a pracuje většinou s dětmi, vyžadujícími zvláštní péči).

V jedné třídě mladších dětí v prvním pavilonu bylo v době inspekce přítomno 13 dětí (zapsáno 14). Toto množství neodpovídalo kapacitě třídy a přítomné učitelce znemožnilo realizovat připravenou řízenou činnost. Spontánní činnosti probíhaly většinou formou koupání v bazénu na terase, děti byly spokojené, činnost je uspokojovala..

Ve třetím pavilonu dokázala učitelka děti motivovat k individuálním činnostem a když o ně ztrácely zájem, nabídla jim společenskou hru, při které podporovala rozvoj přirozené komunikace, dodržování pravidel i soustředění a trpělivost. Děti projevily radost ze společné hry i respekt k pravidlům, jejichž dodržování pro ně nebylo vzhledem k jejich postižení vůbec snadné. Učitelka však jednala velmi citlivě a přítom důsledně.

V další třídě následovalo po svačině preventivní logopedické a grafomotorické cvičení. Učitelka při něm téměř opominula motivaci a hodnocení jednotlivých dětí, více se soustředila na plnění vytyčeného úkolu. Hudební činnost, kterou řízené činnosti pokračovaly, navazovala na tematiku týdne a umožnila dětem aktivní účast při hře na nástroje. Chybělo však vysvětlení neznámých pojmů a ověření, zda děti pochopily smysl. Také přirozený zájem dětí o dění za oknem (práce řemeslníků) učitelka nevyužila a hodnotila jej spíše jako nekázeň. Při hudebně-pohybové hře ponechala učitelka dětem možnost nezúčastnit se, v závěru však nevhodně dala najevo, že za neúčast nelze dítě pochválit.

Pohybové činnosti měly ve dvou pavilonech (2. a 3.) řízenou formu, vzhledem k omezenému prostoru však plnily úlohu spíše uvolňovací. Fyzická zátěž byla většinou minimální i s ohledem na vysoké teploty v ovzduší. Učitelky v těchto třídách pracovaly s dětmi výrazně individuálně a přihlížely k jejich potřebám i možnostem.

Průběhové výsledky výchovně-vzdělávací činnosti

Pohybový rozvoj dětí je zaměřen spíše na oblast jemné motoriky, pro volný pohyb a širší tělovýchovnou činnost je ve třídách omezený prostor. Děti dosahují různé výsledky vzhledem ke svým možnostem. Samostatnost dětí je rozvíjena při sebeobslužných činnostech, příprava stolování je pod dohledem učitelek dětmi uskutečňována individuálně. Hygienu provádějí dle svých potřeb. V průběhu všech denních činností učitelky rozvíjejí řeč, logické myšlení, poznávací schopnosti. Pozitivem jsou malé skupiny dětí, individuální péče logopeda i empatický přístup učitelek se schopností podpořit autonomní chování dětí.

Psychohygienu negativně ovlivňuje organizace svačin a obědů. Přesun dětí do jídelny je časově náročný. Děti jsou vzhledem k výrazně odlišnému tempu stravování zčásti pobízeny

k rychlejšímu jídlu a zčásti neúměrně dlouho udržovány v nečinnosti u jídelních stolů. Prostředí jídelny je navíc velmi hlučné.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávací práce mají velmi dobrou úroveň.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Rodiče se v dotazníkové anketě vyjadřovali s uznáním k systematické práci s dětmi a oceňovali pokroky, které děti jejím vlivem dosahují.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol (změna zařazení), ze dne 29. listopadu 2001, čj. 27 392/01-21
2. Zřizovací listina Speciální mateřské školy Sluníčko ze dne 16. prosince 1999, čj. 33 621/99-21
3. Změna Zřizovací listiny, ze dne 31. května 2001
4. Rozhodnutí o vřazení dětí do SMŠ
5. Docházky všech tříd, evidenční listy , Přehled výchovné práce 6x- šk. rok 2002/03
6. Pracovní řád, Organizační řád školy, Organizační řád právního subjektu
7. Zápisy z pedagogických a provozních porad ve šk. roce 2002/03
8. Zápisy z hospitační a kontrolní činnosti ředitelky ve šk. roce 2002/03
9. Kniha úrazů
10. Výroční zpráva za školní rok 2001/02
11. Roční plán školy na šk. rok 2002/03, týdenní tématické plány tříd
12. Personální dokumentace učitelek s doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání
13. Rozpis služeb pedagogických pracovníků
14. Plány individuálního rozvoje pro děti se speciálními potřebami, plány logopedické péče
15. Informace pro rodiče v šatnách jednotlivých tříd, výtvarné práce dětí
16. Dotazníky pro rodiče

ZÁVĚR

V oblasti personálních podmínek má speciální MŠ výrazné nedostatky. Z 13 pedagogů včetně ředitelky splňují podmínky stanovené obecně závazným právním předpisem pouze dvě pedagožky. Pedagogický sbor se dlouhodobě nedaří stabilizovat, v době inspekce byla atmosféra školy poznamenána vyhrocenými osobními i pracovními vztahy mezi vedením a většinou pedagogického sboru.

Materiálně-technické podmínky školy jsou ředitelkou systematicky zajišťovány. Vybavení tříd odpovídá potřebám speciální mateřské školy. Nedostatkem je uložení většiny speciálních pomůcek mimo dosah dětí a omezené prostory tříd, které dětem neumožňují potřebný pohyb.

Průběh výchovně-vzdělávací činnosti je realizován dle aktuální situace (počet dětí ve třídě, atmosféra apod.) V průběhu dne většinou převažují spontánní a individuálně řízené činnosti, což složení dětí vyžaduje. Některé učitelky již úspěšně používají moderní metody a formy práce, které získávají studiem na vysoké škole či na jiných akcích. Způsob plánování vzdělávacího procesu nevytváří podnětné předpoklady k jeho realizaci. Metodické vedení ředitelkou není systematické, nedostatkem je i absence evaluačních systémů.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Stanislava Vandová	Vandová v.r.
Členové týmu	PaedDr. Alice Bláhová	Bláhová v.r.
	PhDr. Karel Kaprálek	Kaprálek v.r.

V Praze dne 16. června 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 30. června 2003

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu	Podpis
Ludmila Gubinová	Gubinová v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy MHMP – odbor školství	2003-07-15	1825/03
Zřizovatel- tamtéž	„	

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány